

במשעול החסידות

להבין ולהשכיל בדברי רבותינו תלמידי בעש"ט הקדוש

גליין סג | פרשת אחר"ק תשפ"ה

קדושים תהיו – מחשבה ומעשה

עד שלא ידמה בעצמו שיש כאן שום בריה רק הבורא ברוך הוא וזהו עיקר התבודדותו. וגם בעת דברו עם בני אדם פחותי הערך לא יתערב נפשו עמהם רק יהיה פרוש במחשבתו מהם ויחשוב ברוממות אלהותו יתברך. וזהו פירוש הפסוקים הנ"ל שפרשה זאת נאמרה בהקהל דוקא לכל עדת בני ישראל... וגם בעת דברו עם בני אדם פחותי הערך לא יתערב נפשו עמהם רק יהיה פרוש במחשבתו מהם ויחשוב ברוממות אלהותו יתברך.

ובשפת אמת קדושים תרמ"ג, עוד הוסיף לקבוע בזאת מסמרות; שאין יכולים לזכות לקדושה אלא על ידי הביטול לכלל ישראל. ושהקדושה המושגת מאחדות עם הכלל גבוהה יותר מקדושה האישית המושגת מקיום המצוות. וכל בית המקדש השני היה עומד רק מכוח האחדות ונחרב משנאת חנים – לא כעונש אלא מפני שבטלה סיבת קיומו. יעו"ש ב.

חיבור והבדלה: וכדי שיהיה המאמר נקרא גם בפנ"ע, נצרך לחזור שוב על מה שהבאנו בגליין ס"א פ' שמיני, שפירוש המלה קדושה היא בעלת שני משמעויות הפכיות. חיבור מצד אחד והתבדלות מצד שני. דהיינו חיבור וקישור דבר מסוים שהוא חפץ או מעשה וגם מחשבה ודיבור של אדם, אל ענין מסוים אחד, באופן בלעדי ומתבדל משאר העניינים, עד שהוא בעצמו נעשה קדוש ומקודש לשם זה. כמו אשה המתקדשת לאיש ומתחברת אליו בלבד ומתבדלת ונפרשת מכל שאר העולם, ונקראת 'מקודשת'. ובלשון זמנינו, כמעט בכל מקום אפשר להחליף את המלה קדושה במילה חיבור או קישור. וכבאוהב ישראל פ' קדושים.

דתיבת קדושה מורה על הבדלה והפרשה... ועי"ז שהאדם מבדיל ומפריש את עצמו מחלק הרע ומואסו בלבו ועושה סייגים וגדרים לאיבריו ולחושיו שלא ישוב עוד לכסלה. מזה יוכל לבוא לבחי' קדושה. שהוא מורה ג"כ על הזמנה ודביקות, היינו שמזמין את עצמו ומכין להדביק עצמו בהש"י שהוא הטוב האמיתי. ובוה ממשיך עליו קדושה מלמעלה.

ולכן [ע"פ שפת אמת קדושים תרנ"ה, וגם באמרי אמת] ישנם במציאות שלושה יכולות של קדושה הבנויים על חיבור והתבדלות, שעליהם משבחים המלאכים ומצטרפים אליהם בני ישראל באמרו ג"פ קדוש קדוש.

א. קדושת המלאכים. שרק הם עצמם מחוברים לגמרי לתפקידים וקדושתם המתאפשרת רק מפני שהם נבדלים מכל הגשמי מעצם בריאתם ומציאותם, ואינם יכולים לחבר שום דבר אחר לקדושתם. וזה 'קדיש' [רק] בשמי מרומא'.

ב. קדושת ישראל. היכולים מכוח נשמתם, ובאמצעות התורה והמצוות, לחבר ולקדש בדעתם ומונותם ומעשיהם גם את גשמייתם שבארץ לעשותם לשם הקב"ה, ולהיבדל מכל מה שאינן שייך לאותו חיבור. ולכן קדושתם מוגבלת רק לדברים ועובדות הנעשים בדעת ובכוונה ע"פ התורה והמצווה. וזה 'קדיש' [גם] על ארעא [על ידי] עובד גבורתיה [תורתו].

ג. קדושת הקב"ה. שהוא בה בעת גם מחובר לכל הבריאה והעולם והוא יסודה ומקיימה באחדותו המושפעת אליה שתפעל כולה במידה מסוימת יחדיו, וגם נבדל לגמרי ממנה, ומאפשר בכך את תחושתה העצמאית ופעולתה הפרטית הנבדלת כאילו אינה נוגעת אליו. ואלה המה הפכים שאין ביכולת האדם לשאת ולהשיג, ורק לצדיקים גדולים יש להם 'חוש' שביכולתו להיות 'נושא הפכים' אלה. וזה 'קדיש לעלם' [נעלם ונבדל מצד אחד, ונוכר ומחובר מצד שני] ולעלמי עלמאי' [לדורות עולם]. וגם בהגייט שמו של הקב"ה יש בו ביטוי ומשמעות של העלמה כדבר נעלם ונבדל, וגם משמעות של הזכרה וחיבור לעולמות בקריאה בדורי דורות. וכמו שפירש"י (שמות ג' ט"ו) 'זה שמי לעלם - חסר וי"ו לומר העלימהו שלא יקרא ככתבו [שהוא הווית כל העולמות], וזה זכרי, למדו היאך נקרא. וכן דוד הוא אומר ה' שמך לעולם ה' זכרך לדור ודור'.

יפה ת"ת עם ד"א: ויעודם של ישראל בכלל וכל יהודי בפרט הוא לחבר את הגשמיית אל הרוחניות, את כל העולם אל הקב"ה. לא רק ללמוד תורה ביגיעה, אלא שכל הגשמיית תיעשה רק מתוך מעשה של מצווה של הקב"ה. יגיעת התורה צריכה להביא להצלחה ביגיעת החיבור בין הגשמי לרוחני, וכמו שהבאנו באורך בגליין פ' שמיני הנ"ל שרק במעשה המצווה הנעשה על מנת לקיים את הציווי, מתחבר המעשה אל הקב"ה. החיבור הזה הוא 'קדושתו'. וכבשפת אמת קדושים תרל"ב.

בזאת יבוא אהרן: המשך פרשיות אחרי קדושים הם בענייני הקדושה של הכלל - בעבודת היום הקדוש ביותר יוה"כ פ' - וקדושת הפרט באיסורי הקדושה והמצוות הרבות שבפרשיות אלו. וכבר עמדו גדולי הדורות להבין מה השייכות והתיקון של עבודת יוה"כ פ' על ענין חטא נדב ואביהוא, שבפשטות הפסוקים נתלתה בזאת. כמש"כ 'ואל יבוא בכל עת - ולא ימות' רק 'בזאת יבוא אהרן' דהיינו בעבודת קרבנות הכפרה על עצמו ובעד ביתו ובעד כל ישראל, וכן בשני השעירים ובגורלם, ובעבודת הקטורת. 'כי בענן אראה על הכפורת'. עבודות שנתחדשו בפרשה זו בנוסף על קרבנות המוספים שהזכירו בפרשת אמור ופנחס. ובשפ"א אחרי תרל"ו, כתב חידוש גדול עד מאוד והוא, שבכל העבודה הקדושה של יוה"כ פ' זכו כלל ישראל רק בזכות נדב ואביהוא, והתנה חידוש זה ב'אם כן רצון ה'. יעו"ש ב. ואם כן שהיו כה גדולים בקדושתם והיה בעצם רצונם להיכנס אל הקודש חיוב ותיקון גדול, צ"ל ביותר כיצד ומה היה החיסרון במעשיהם עד שיצאה נשמתם בשריפה, ואפי' צריך להתאבל עליהם ביוה"כ פ' כמש"כ בספקה"ד. ומצינו את אי הבנת עבודת הקודש של אהרן הכהן גם בעדת קרח שנשרפו בהקרבת הקטורת ברצותם ליקרב אליה, אם כן מהו התיקון לחיסרון הזה בעבודת היום של יוה"כ פ', שהיה צריך לזה זירזו ביותר.

קדושים תהיו: ידוע מאמר הזהר שהיו בני החברייא של רשב"י שמחים ביותר כשהגיעו לפרשת קדושים. והסביר זאת הר"ב, כמשל התלמיד הלומד סוגיא ו'שיעור' בפני עצמו ונתוודע לו א"כ שזה גם אותו ה'שיעור' שלומד גם הרב המלמדו. ובשמועה אחרת, ש'הרב לומד עמו את השיעור'. והדברים נפלאים מהי הסוגיא ומהו ה'שיעור' של הקדושה בפרשה זו יותר מכל מצוות השי"ת, ומה הרבותא והשמחה שגם הרב לומד אותו שיעור, וגם לא כתוב כלל מה מלמד הרב את התלמיד שעמו באותו השיעור, ומדוע לפי זאת 'כל אחד מישראל יש לו חלק בקדושה'.

איתא בזה"ק, כד מטאן חברייא לפרשתא דא הוו חדאן. ואמר החי' הרי"מ ז"ל בשם הר"ב ז"ל, משל לתלמיד שלומד שיעור בפני עצמו, ואח"כ לומד הרבי עמו זה השיעור, שאז הוא שמח בזה. וכן כאן, קדושים תהיו כי קדוש אני, כל אחד מישראל יש לו חלק בקדושה, ולכן החברייא הוו חדאן. (בס' קול מבשר כל הגרסאות. ובאות, מאמרי אמת אחרי תרפ"ח, בד"ה 'בחון לארץ')

בהקהל נאמרה: האריכו מאוד הצדיקים הראשונים בכך שענייני הקדושה לא יושגו בשום פנים ואופן ביחיד, אלא מתוך הכלל וההתחברות עם הכלל. וכמו שהביא במאור ושמש פ' קדושים, מרבו הר"א מלינסקי, שאין הקב"ה 'רואה' את עבודת המתבודד בחדרו. והאריך מאוד בדברים מרוממים, שיעקר העבודה היא ובפרט בתפילה, להתחבר עם הכלל ורק במחשבה להיות פרוש בדבקות כאילו אינם עמו. וגם 'בעת דברו עם הפחותים יהא פרוש מהם במחשבתו'. והדברים נפלאים, מה עניין הקדושה האישית של היהודי להתחברות אל הכלל, ואם יש עניין להתחברות עם הכלל מדוע צריך להיות פרוש מהם במחשבה. ומדוע בכלל 'לדבר עם הפחותים'.

והאמת הוא שכן צריך האדם לברוח ליערות ולפרוש עצמו מן המון עם כדי שינצל מדעות רעות וממעשים רעים, אך זאת אינו מועיל אלא להנצל מן הדברים המעכבים עבודת ה' יתברך, אבל להשיג הקדושה העליונה אינו זוכה עד שידבק עצמו אל אנשי ה' עובדי ה' באמת ולהשתתף עמהם יחד בעבודה רבה הן בתפילה והן בלימוד התורה, ועיקר המצוות הכלליות יהיה בכנסיה יחד עם מבקשי ה' ואז יוכל להשיג הקדושה העליונה... וכך שמעתי פעם אחת מאדמו"ר הרב המפורסם מו"ה אלימלך מליזענסקי זצוק"ל פירוש על פסוק (ירמיה כג, כד) אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה', שאמר הוא ז"ל רצה לומר, שאם יתבודד אדם עצמו בחדר מיוחד בסתר ויהיה סבור שזהו עיקר עבודה, אבל הקב"ה אמר ואני לא אראנו רצה לומר שגם אני כביכול לא אראנו בו, רק עיקר העבודה הוא שיתחבר אדם עצמו עם בני ישראל צדיקים וכשרים ועל ידי זה יוכל לבוא לעבודה לה' באמת ללמוד ממעשיהם הטובים... כמו שכתב בעל חובת הלבבות בשער הפרישות כי עיקר הפרישות הוא שידמה אדם בעצמו כשהוא בבית מלא בני אדם כריק מהם, רצה לומר שידבק עצמו במחשבתו בהבורא ברוך הוא שכמעט לא ידע שיש כאן עמו שום אדם, ובפרט בעת התפילה צריך אדם לבוא לדביקות גדול

במד' וכי תבואו כו' ונטעתם כו' עץ חיים היא כו'. כי חיי עולם נטע הוא תורה שבע"פ המשכת כח התורה במעשה. וז"ש יפה ת"ת עם ד"א שיגיעת שניהם כו'. שזה יותר יגיעה מתורה. כמ"ש בזוה"ק תרומה דקיימא בעובדא לא בא רק בטורח גדול וטהרה יתירה ע"ש. והוא היגיעה לחבר שניהם מעשה גשמי עם הקדושה שהיא חיות הפנימיות. שבכ"ד יש חיות מהתורה כמ"ש באורייתא ברא קוב"ה עלמא. וכן שמעתי מאז"ז מו"ר ז"ל על שהי' קשה לישראל לכונוס לא"י שהי' עבודה רבה כנ"ל ע"ש. שבמדבר הי' רק תורה ובא"י הי' יגיעת שניהם כנ"ל בחי' תורה שבע"פ.

וקרא זה אל זה: על כן נוכל להבין את הקדושה כחיבור וקישור הנעשה בשרשרת ארוכה המחברת בחוליות רבות שלובות זו בזו את התלוי בקצה תחתיתה אל מקור אחיזתה למעלה, וכל חוליה אחת בחזקה גם בשכנתה העליונה וגם בשכנתה התחתונה, ואפשר שעל כן הקדושה מועברת מחוליה לחוליה בדרך של 'וקרא זה אל זה' של העליון אל התחתון, ובתרגום הוא 'ומקבלין דין מן דין', שהתחתון מקבל מן העליון. (ובספה"ק יש ד"ת בעוד שינויים שיש בין הכתוב לתרגום) גם אין החוליות יכולות להתחבר מלמטה בלבד רק בעזרה מלמעלה, ולכן 'אדם מקדש עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה'. כמו כן כל חוליה מקיימת את חיבורה שלה בין שני החוליות שמעליה ותחתיה באותו גובה מיוחד של קדושה בה היא עצמה נמצאת, דהיינו שקדושתה שונה באיכותה מחברתה. וכמוכן לשם החזקת כל מה שתלוי בה, כל חוליה תלויה בכל החוליות האחרות שבכל גובה השרשרת.

כולם שווים לטובה ולקדושה ולברכה: ובפירוט יתר מדוע שייכת ואפשרית הקדושה – דהיינו חיבור המעשים אל הקב"ה – לכל יהודי ויהודי אף בדברים הגשמיים ביותר. הנה זאת עצת תלמידי הבעש"ט לכל יהודי גם אם אינו מהקדושים אשר בארץ. [ולצדיקים עליונים בעלי 'צורה פנימית' יש דרך יותר גבוהה שנביא א"ה בא' הגיליונות הבאים] והיא משום שבכל חוליה מהשרשרת דהיינו בכל יהודי ויהודי, האחיזה העליונה נעשית באמצעות המחשבה. וכאן הכוונה למחשבה גרידא כמשמעה, מחשבה בעלמא המשוטטת בעניינים מרומומים של תפיסת אלוהות לפי ערכו והשגתו מנשמתו העוברים במוחו בעת קיום מעשה המצווה הגשמי, עניינים שהם יכולים להיות משרשי המצווה וטעמיה. מחשבות הנובעות מהרצון הפנימי העליון שבכל יהודי ב'אהבה מסורתית' של נשמתו להתחבר את הקב"ה ב'קדושה', למרות הרצונות והתאוות הכוונות והמניעים הפגומים שיתכן ויהיו בכל מעשה מצווה גשמית וגם רוחנית הבאים ממקום פחות ונמוך באישיותו שהיא גם גופנית. והאחיזה התחתונה נעשית באמצעות מעשה המצווה הגשמי. כאמור זאת אף שהכוונה דהיינו המניע לאותו מעשה יכול להיות – במצוות גשמיות מאוד – פגום גם בתאווה עצמית וכוונה ופניה אנוכית. (מניע וכוונה היכולים להישמע ולהיראות מדיבורו של היהודי) מניע ותאווה אישיים הבאים מהקנאה והתאווה והכבוד האנוכיים, שעסקנו בגיליון הקודם. הנה זה כמו החלל הריק והפנוי שיש בכל חוליה במרכזה האמצעי, ומ"מ עדיין מעשה המצווה והקשירה של הגשמיות המעשית ברוחניות המחשבתית איתנה ושרירה, משום שזה רצון הבורא בציוויו, ציוויו שהוא מעשי בעיקרו, ויסוף המעשה במחשבה תחילה, מחשבה המתפרשת ונבדלת מהמעשה אל האלוהות. וגם הכוונה הטהורה תתפשט בלב ומניעיו ותבוא בהמשך מהשי"ת מסגולת המצווה, אבל אין הם מעכבים כלל. וכמו שגילה באורך באוהב ישראל פרשת קדושים.

לידע ענין הציוויו באומרו קדושים תהיו מה פירושה ואיכותה. אמנם י"ל כי הנה פרשה זו נסמכה לפרשת עריות דלעיל בפרשת אחרי, ובפרשה הקודמת הזהירנו הבורא ית' להיותנו פרושים מן העריות האסורות וכאן בא הכתוב להוסיף קדושה על בני ישראל עם ה' בני אל חי ע"ד שאמרו (יבמות כ.) קדש עצמך במותר לך... לבל יעלה על מחשבתו לשום תאוה חומרי וגשמי רק יהיה בדול ומופרש מחשק התאווה ואדרבה לקדש את עצמו אז במחשבות קדושות בכל האפשרי לפי ערך השגת כל אחד ואחד. וכמבואר בספה"ק. וזהו לשון קדושים תהיו לשון פרישה והבדלה. וכמ"ש התוספות יו"ט בפי' הלשון הרי את מקודשת לי עיי"ש. ואולי יאמר האומר וכי היאך אפשר לבוא לבחי' מצוה זו ולקיימה והלא התאווה שולטת על הרצון ואיך הוא באפשרי להכניס בחי' הריחוק והפרישה והקדושה בבחי' החושב. והלא התאווה מנגדה ההפכית. אכן יש עצה לאיש הישראלי הרוצה להיות להרחיק עצמו מהתאווה הבהמית ולהכניס בגבול הקדושה והוא שיהיה חקוק {הקב"ה} במחשבתו בכל עת ועונה. והלא ידוע כי כל בחי' נשמת עם בני ישראל המה חצובים מתחת כסא כבודו ית' וית' והם חלק אלוה ממעל ומדביק עצמו בשורשו הרמה בקודש באהבה וביראה... ולז"א הכתוב כי קדוש אני ה' אלהיכם. היינו לאשר אני אלהיכם ונשמותיכם המה חלק אלוה ממעל לזה יש יכולת ביד כל איש ישראלי לבוא לבחי' קדושה הלזו, כל אחד ואחד לפי בחינתו ושורש נשמתו בקודש. ולזה בא הציוויו בפרשה זו בהקהל דבר אל כל עדת בני ישראל כי כל נשמות ישראל המה חצובים ממקור עליון זו למעלה מזו. אמנם כולם שווים לטובה ולקדושה ולברכה. והבן כ"ז היטב.

'תעלומות תבניות לבו ומוחו': ובספר התניא פט"ז כינה לעבודה מעין זו שהוא רק במעשה ומחשבה ללא שלמות כוונות הלב באהו"ר, עבודה על פי 'תעלומות לבו ומוחו'.

והיא נזקקת לצירוף המעשה למחשבה ע"י הקב"ה 'להעלותם לפרחא לעילא', דהיינו שיהיו מחוברים ומקושרים אליו ית', וממילא מקודשים. וכמו שהוסיף בפרק מד שלחשוב מחשבה זו אף אם נדמה לו לכאורה שהוא כח דמיוני לא יחוש מאחר שהוא אמת לאמתו מצד עצמו. והיא הרי מביאה או נחשבת בעת מעשה המצווה. יעו"ש"ב. ודוגמא מוחשית לפעולה הסותרת של פרישה במחשבה, וקדושה של חיבור במעשה היא כמו שאנו רואים במשוררים ובעלי מנגנים במקלה בציבור, בעת שעוסקים בשיר וניגון שסגולתם כידוע לחבר את המעשים וה'מצב' אל המחשבות והכוונות [כמו שהבאנו בארוכה בגיליון נ"א פ' בשלח], שחייבים מצד אחד לשיר ולומר יחד עם שאר חברי המקלה והציבור, מ"מ חייבים הם באותה עת ועונה לשמוע גם את עצמם ולהתרכז במחשבתם בשירתם שלהם עצמם, בשימת יד על פיהם ועל אוזניהם יחד, או בכלים מיוחדים או מקוולים לעברם שנועדו לכך, שלא יתבלבלו ולא ימשכו למטעויות של אחרים או לשכחת המושך הניגון.

שכולן שוין לטובה למדרגה הזאת: ודברי בעל אוה"י הם פירוש לדברי רבו בצעטיל קטן אות א' וג' שצייר במחשבתו בכל עת ועונה פנויה ממצוות, 'כאילו' אש גדול ונורא... והוא מפיל א"ע בשביל קדושת השם. והנה זה ציור מחשבה של קדושה נוראה של קידוש השם בייסורים שהציע הר"ר א' לנשמות קדושות וגבוהות. אלא שהוא מתנה שם שבציור זה של קדושה 'יהיה דובר אמת בלבבו'. אמנם לכל יהודי יש ציורי קדושה ערבים לפי ערכו. 'בהקהל נאמרה'. ולכן כמו כל אחד מקהל היהודים 'יש יכולת ביד כל איש ישראלי לבוא לבחי' קדושה הלזו'. יש מי שמצוות הלולב והסוכה או ההקפות הם לו ציורי קדושה מתוקים וערבים, שאותם הוא יכול להעלות במחשבתו אגב מעשה המצווה הגשמי, אע"פ שבשל הכוונה והמניע הפגום אין כ"כ קשר מהותי בין המחשבה והרצון למעשה, הנה 'כל אחד לפי בחינתו ושורש נשמתו כולם שווים לטובה ולקדושה ולברכה'. ואפשר שזה גם פירוש ורמז לדברי רבו בנוע"א פ' קדושים. שעיקר הקדושה היא 'להסתכל תמיד על אלקותי שאני ד', אף שבאותה עת הוא צריך ורואה ומסתכל גם בשפלותו. ובזאת דהיינו בהסתכלות זאת שבמחשבה בלבד, ו'כולם שווים לטובה למדרגה הזאת קדושים תהיו'. יעו"ש"ב. ודו"ק ותשכח שאלה הם הדברים באור לשמים פרשת קדושים. המוסיף שבצורה זו של קדושה במחשבה ובמעשה, אף שאין הכוונה כדבעי, אנו מתדמים לקב"ה איך שהוא בתפיסתנו. שאף שהוא נעלם מעיני כל חי ואין רואים באופן מהותי את מציאותו וחיבורו לכל העולמות. ו'העולם כמנהגו נוהג' כל אחד בדעתו ותפיסתו העצמאית והאנוכית. מ"מ הוא קיים וממלא כל עלמין בדעתם ומחשבתם. וזאת הייתה 'כוונת בעל הרצון'. יעו"ש"ב.

'קידוש מעשים': האחיזה העליונה במחשבות אלקות שבעת קיום כל מצווה, הוא מה שנקרא בשפת אמת קדושים בכמה וכמה מאמרים בשם 'קידוש מעשים', והאחיזה התחתונה בגוף מעשה המצווה נקרא 'ציון מעשים'. ואף שאין אנו יכולים להיות קדושים לגמרי גם בכוונות ומניעי קיום המצוות שלא יהיו מפניות ואנוכיות, מ"מ הנה הכוונה הטובה מאירה את המצווה וגם מושפעת ממנה. כמ"כ בתרל"ח-ט.

במד' ישלח עזרך מקידוש מעשים. מציון יסעך מציון מעשים. פי' אף כי אין יכולים להיות קודש, עכ"ז ע"י הרצון והיגיעה שמראין ומרמזין להמשיך עלינו הקדושה שהיא ענין המצוות הפשטיים שאין אנו יודעין לעשותם בקדושה כרצונו ית'. עכ"ז זה גורם להיות נשלח עזרו מקודש. וקידוש מעשים בא ע"י ציון מעשים. פרשנו... בכל פרט המחשבה והרצון נק' קידוש מעשים. וגוף המעשה ציון. {ובתרל"ט} דיש בכל מצוה ומעש"ט ב' בחי'. עובדא ומחשבה כידוע. וגוף המעשה הוא רק ציון ורמז לכוונת המצווה. ומ"מ {מחשבת} הכוונה והקדושה משייר ברכה והארה לגוף המעשה. וסיוע של גוף המצווה מורגש יותר בנפש האדם מהארת הקדושה בעצמה {בכוונת הלב} שהיא רוחני ביותר.

אמנם נדב ואביהוא לא הסכימו לסוג כזה של קדושה בעשיית מצוות הנובע רק מחיבור של מחשבה ומעשה מכוח ציוויו ה' בלבד, אף שהכוונה והמניע בלב פגומים. דווקא מתוך גדולתם הייתה עבודתם להיפך, מעשה עבודה רק מתוך כוונת לב טהורה ומושלמת הנובעת להקב"ה, אף בדבר שאינו מצווה כלל. ונמנעו ממצוות גמורות שאין יכולות להיעשות בכוונת הלב המושלמת. כמו שאמר הר"ם בסוף רמתיים צופים – סימן ד אות י"ג.

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וגו'. במדרש הדא הוא דכתיב ובתולדותי לא הוללו, זה נדב ואביהוא שלא נשאו נשים וכו'. אמר {הר"מ} שרצו לתקן חטא אדם הראשון מעץ הדעת שהמשיך עטיו של נחש וכמו שאמרו במדרש רבה פרשת תזריע הן בעוון חוללתו וכו' אבי ישי הפך פניו וכו' ולא רצו נדב ואביהוא בזה כל זמן שלא נתקן מכל וכל. ואף שהיו גדולים כל כך אף על פי כן פגע בהם מדת הדין. אך עיקר עבודת איש הישראלי ליראה ואהבה, הוא היראה ואימה ופחד מלגשת אל הקודש אפילו לעבודה. אך מטעם שה' ציוה זה ובכח זה יעשה ויגש אל העבודה. ולולי זאת מי הוא אשר ערב לבו וכו' הגם שלבו בוער בו בקרבן להקב"ה עם כל זה לא יעבוד לרוות צמאונו כמו שכתב רש"י ריש פרשה קרב אל המזבח וגו' שהיה אהרן בוש וכו'. וזה פירוש אשר לא ציוה אותם היינו לא מחמת ציוויו רק מחמת גודל אהבתו והפעולה הייתה גדולה מאוד ובצד אחד היו גדולים ממש ואהרן.

מהם במקומו דווקא בקדושתו המיוחדת שלו באופן נכון ומתאים לשורש נשמתם. כבמי השלוח ח"ב - פרשת נשא וח"א פ' שלח.

ספר במדבר הוא למודי האמת והבירור שהאדם יברר דברים שאין לו צורך להם בעבודה, שיש שלא יועיל לו עבודה בהם ויש שצריכים עבודה ויפעול בעבודתם. (ובח"א פרשת שלח הרה"ב) איתא בזה"ק [במדבר קנ"ט]. תלת עלמין אית ליה לקוב"ה, עלמא דגניז בגוה ולא אתידע כלל, ועלמא דאתידע בה תמיד, ועלמא דאתידע ולא אתידע. והענין בזה כי יש שאין תפלה מועיל לו כלל וזה נקרא עלמא דלא אתידע כלל, היינו שנגד האדם הזה הקב"ה מסלק כבודו לעילא. ועלמא דאתידע ביה תמיד, הוא נגד האדם שהש"י הוא תמיד בעזרו ומסייעו אף בלא תפלה ולא יצטרך לתפלה. עלמא דאתידע ולא אתידע, הוא נגד אדם שאין לו סיעתא בלא תפלה אך ע"י תפלה הוא נענה, ולאדם הזה יבא בלב רצון לתפלה, כי לאלו השנים הראשונים לא יבא שום רצון בלב להתפלל, וכן הוא הענין כי ההולך בסיעתא לא יצטרך לתפלה ומי שלא יועיל לו תפלה ג"כ לא יבא לו בלב שום רצון לתפלה. אך האדם כאשר לא יבא לו רצון לתפלה צריך להבין מפני מה אין בו רצון, אם הוא מפני שלא יועיל לו או מפני שאין צריך... וצדיק הדור צריך לזה מבינות גדול להבין מפני מה לא בא רצון בלבו להתפלל, אם מחמת שאינו נצרך לו תפלה או מחמת שלא יועיל לו תפלה.

הכל בסדר מוכן לפניו: והנה נדב ואביהוא לא הסכימו לקבל את ערך מדרגת כלל"י ואת קדושתם בחיבור מעשי מצוותיהם אף שהם פגומים מצד אחד או בכוונה או ממש במעשה חטא ועוון, וסברו שרק טהורים וקדושים בגובה מרומי השרשרת של כלל"י כמו שהם היו באמת כמלאכים באהבתם העזה בניתוק גמור מהחול ומחטאותיהם, ויכלו לחבר מעשיהם ולהתחבר אל הקב"ה בעבודתם, ולא שאלו אל צדיק הדור על מיקומם הנכון וערכם הראוי של כלל ישראל בעבודתם. כבשפת אמת שמיני תרמ"ח.

בענין חטא נז"א אשר לא צוה וכו' ואחיהם כל בית ישראל יבכו כו'. יתכן לומר כי בני"י הקדימו נעשה לנשמת כמלאכי השרת. אח"כ נפלו ממדרגה זו ונאמר כאדם תמותון. ונז"א היו מחזיקים בדרגא הראשונה כמלאכים שנאמר עושי דברו הדר לשמוע. והטעם כי המלאך מרגיש בעצמו רצונו ית' ונק' עושי רצונו כידוע. אך ע"י שכלל ישראל לא היו במדרגה זו נענשו נדב ואביהוא. ויתכן שזה עצמו נכלל במ"ש ז"ל שהורו הלכה בפני רבן וגם אמרו מתי ימותו ב' זקנים כו'. פי' שאמרו שיכולין לתקן להנהיג בני"י כמו קודם החטא. אבל באמת לא היו בני רצונו ית' כי הכל בסדר מוכן לפניו. כל דור ודור הנהגה המיוחדת לו. הגם שהחטא גרם מ"מ הכל אמת. [ואפשר זה הרמז בקרובי אקדש מטעם ועל פני כל העם אכבד שגובר כח כללות פשוטי בני"י מכח היחידים הקרובים אליו כנ"ל] ולכן בית ישראל יבכו השריפה שהם גרמו מיתתם כנ"ל.

לכן תוצאת מעשיהם באהבה רבה ועצומה הייתה שמרוב קדושה וקירובם אל הקב"ה נתבטלה כל תפיסתם ואחיותם בעוה"ז והם נתקו מכל עמדתם ומצבם בשרשרת כלל"י ונכללו לגמרי בקדושה העליונה בשריפת נשמות וגוף קיים. דהיינו שנתקו ונכללו למעלה ללא אפשרות לחבר עוד עניינים אל הקב"ה כרצון ה'. כבסוד ישרים על יום כיפור אות יג.

ובני אהרן הקריבו בעבודת הקטרת כ"כ סמוך להמקור ית' עד שנכללו שם לגמרי מסכת אהבתם העזה והעצומה כמו שאמר אומ"ר הגה"ק זצלה"ה שמיית בני אהרן היה כענין טהרת השקה שנטהרו בתורת זריעה כדאי' בש"ס משיקין מים במים שע"י שנוגעין המים שבשפת הכלי בהמקור נטהרו נמי המים שבשולי הכלי כך היו בני אהרן הזריעה מהמסירת נפש של כל ישראל כי הם היו סמוכים וקרובים להמקור ית' יותר מכל ישראל כמו שנאמר עליהם בקרובי אקדש וזהו שנאמר בקרבתם לפני ה' וגו' ואמר אאמ"ר הגה"ק זצלה"ה שכל הטעמים דאיתא במדרש על מיתת בני אהרן מסובבים כולם על אותו הטעם דלא אנסבו איתתא, היינו שלא היה להם מצב בזה העולם... אמנם בחזק עבודה כזאת אינו נגמר בה תכלית המכוון מרצונו ית' כי השי"ת נקרא מלך חפץ בחיים שעיקר רצונו ית' הוא שילך האדם בעבודתו בהדרגה כדי שיאריכו חיי האדם, כי יפה שעה אחת במצות ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי עולם הבא.

השריפה אשר שרף ה': וכמו בקדושה הפרטית של כל יהודי בחיבור בין שני אחיותיו העליונה והתחתונה, צריך לצדיק הדור בכדי לדעת על מה לעבוד לרחק או לקרב, ועל מה אין צריך או שלא יועיל. הנה גם בקדושה הכללית של הדור בשני אחיותיו, העליונה בתורה ובמצוות, והתחתונה בקשר שלו עם שאר היהודים והאנשים במקומו ושעתו, זקוקים ביותר להכרעת רוב צדיקי הדור שבאותו מקום מה ואיך לקרב ולרחק. וכמו שאנו רואים גם כיום, כמה צריך להתאבל ולבכות על השבר הגדול והעצום בו אנשים רבים צדיקים וקדושים באמת, בנים ממטיב המשפחות המיוחסות והקדושות, נתפסים דווקא בשל כך, לכתות כתות של - כביכול, קדושה קיצונית במעשי קנאות ופרישות

'סדר קדושה': זה ה'שיעור' והעיסוק המשותף בין הקב"ה לכל אחד ואחד מעמו ישראל, בסוגיית החזקת שרשרת החיבור של כל העולם אליו ית', כאשר הוא נמצא בראש השרשרת וכל יהודי בכל דרגא ובכל דור הוא חוליה מחוליותיה. וזו השמחה הגדולה שבפ' קדושים וכל מצוותיה הרבות המהוות את האמצעים לאותו חיבור של כל המעשים אליו - ב'קדושה' מודעת של רצון ויגיעה. כל יהודי כביכול עושה ולומד את אותו הדבר כמו הקב"ה, וכמו פעולת החיבור המעשית האחידה של כל אחת מחוליות השרשרת לאחוז בזו שמעליה ובזו שמתחתיה. אין ההבדל ביניהם אלא בגובה אחיותם, אבל 'שווים הם לטובה לקדושה ולברכה' בפעולת החיבור עצמה, והכוונה הטובה גם כן באותו המושך לפי זכותו ותשוקתו של היהודי העושה. כהוספת הר"י יעקב דוד מאמשינוב לאותה אימרה של הר"ב, וכחאימרה הנוספת משמו של הר"ב. כבגירסא המיוחדת הנמצאת ב[קול מבשר מספר] תורת שמחה אות פט, כפי שסיפר אותה הרב מסעראצק.

עוד מהנ"ל מכתבי סעראצק בפ' קדושים כי קדוש אני בזה"ק ר' שמעון כי מטי להאי קרא הוי חדי מר אבי ז"ל אמר בשם הרבי ר' בונם עד"מ בחדר א' למדו התלמידים ולא נודע מי הטוב שבהם אך כשהמלמד לומד לבדו ולוקח א' מהם לסיוע אז מבין האחד שהוא הטוב. כך אחר שאמר קדושים תהיו, שתלמדו אותו שיעור קדושה מה שקדוש אני ה"א, ולוקח אותנו לאותו השיעור, נראה שאנו העיקר מכל {העמים}. הה"ק ר"ד מאמשינוב שמע זאת ממני ואמר לי שמרומי זה בס"פ קדושים והייתם לי קדושים כי קדוש אני ה"א ואבדיל אתכם להיות לי. ע"כ שבסדר קדושה אני, ונתלהב וא' קדושתו למעלה מקדושתכם. בשם הרבי ר' בונם קדשים חסר ו' קדוש אני הוא מלא מקדושתכם אחרי שתהי' קדושים אז יתגדל עוד למעלה.

למעלה מקדושתכם: וזה פירוש האימרה הנשגבת מהר"ב שבסוף אותה הפיסקה, שקדושת השי"ת מתרחבת ומתגדלת באמצעות ישראל, דהיינו כל כמה שיותר חוליות מתווספות, הנה שרשרת הקדושה האחוזה בראשה ביד הקב"ה, גדלה והולכת ומקיפה ומחברת אליו ית' את כל אותם חוליות המחזיקות יותר ויותר עניינים גשמיים שנעשים בהם מצוות ובכך מתקדשים. ואלו הם דברי אלקים חיים מפי הרב המגיד ממעזריטש, במאור ושמש בפרשתן.

או יאמר קדושים תהיו וגו'. כי שמעתי פירוש המדרש שכתב קדושים תהיו יכול כמוני תלמוד לומר כי קדוש אני ה' קדושתו למעלה מקדושתכם. שמעתי בימי נעורי פירוש בשם הרב המפורסם מורנו הרב בער מראווי זצוק"ל; קדושתו למעלה - רצה לומר הקדושה של הקב"ה למעלה, היא {באה} מקדושתכם. רצה לומר שבני ישראל גורמים למעלה קדושה ב'כביכול' {עצמו} על ידי מעשיהם הטובים. וזהו קדושתו למעלה {באה} היא מקדושתכם שאתם מקדשים עצמיכם למטה. כך שמעתי ודברי פי חכם חן.

לכן תכלית היהודי במצוותיו הוא להגדיל את הקדושה בעולם ולחבר את כל מעשיו אל הקב"ה ובכך לקדשם. המצוות שבתורה הם רק עצות ורמזים בדברים מפורשים לאותו חיבור, הנעשה לא מכוח הכוונה והמניע בקיומם אלא מכוח שהם נעשים מכוח ציוויו של הקב"ה בתורה, וזו בלבד היא התחברותם אליו וקדושתם. אבל השאיפה היא להרחיב את כל מעשה האדם שיהיו מכוח מצוות השם, כסגולת השבת. כבשפת אמת תרל"ב.

במד' ישלח עורך מקודש כו' ומציון כו' מקידוש מעשים וציון מעשים כו'. כי איך יכול ב"ז להתקדש. רק להיות הרצון והשתוקקות לזה. וכן בכל מעשה להראות ולרמוז להפנימיות. וכן כל מצוה היא רק ציון ורמז כמ"ש הציבי לך ציונים. ועי"ז יכול לבא לקדושה. מקודש. התורה. וציון הם מצוות. כי המצוות כלולין בתורה. ובכל מצוה אף שהוא במעשה גשמיית בחי' ציון כנ"ל. מ"מ הצייוי הוא מהקב"ה בתורה. ולכן ע"י ציון המצוה יכול להתדבק בהקדושה שבה והיא התורה. ומצוות הם באמת עצות איך להמשיך קדושתו ית' לכל המעשים כנ"ל. וכן בש"ק כתי' ויקדש כו' שממשיך קדושה לכל מעשה בראשית. [דרך רמז, עורך מקודש הוא קידוש, ומציון יסעוד סעודת שבת והבן]:

'מבינות של צדיק הדור': לכל יהודי יש את מקומו המיוחד שלו הן באחיותו במחשבת האלוקות והן באחיותו בעולם המעשה הגשמי, שהוא גובה מקומו כחוליה בשרשרת. גובה שהוא איכות חוונותיו ומניעיו עד כמה הם לשם שמים, ולא לשם פניה ותאוה אנוכית. הוא מקום שממנו נגזר שיעור החיבור שהיא הקדושה שהוא יכול לעשות במעשה מצותיו וזאת המצופה ממנו בלבד באותו מקום בגובה השרשרת שהועידו אותו לגורלו מן השמים. ובד"כ אין יהודי יכול להעתיק מעצמו ולהגביה את מיקומו בשרשרת מבלי להתנתק ולהישרף לגמרי. לכן יש לכל יהודי בעבודת ה' עניינים ומעשים שבהם הוא בקדושה וחיבור לאלקות אף מבלי עבודה ותפילה, ויש עניינים ומעשים שהם מגושמים ופגומים אצלו בכוונות אנוכיות ותאוות גרועות, ולא תועיל לו כל עבודה וגם לא תפילה. ויש תחום מוגדר שבהם תועיל ונצרכת עבודת החיבור שלו בין שני אחיותיו כמו שהם במקומם ולקדשם כפי יכלתו בלבד, וכך גם בתפילתו. והיא מעין הגדרת עבודת ה' בינוני' בתניא. ולכן הולכים חסידים אצל צדיקי הדור, אלה היודעים להשים ולהניח כל אחד

והתבדלות, שלא על פי דעת רוב צדיקי הדור, השורפים את נשמותיהם ומשחיתות גם את גופם לגמרי, בשגעונות ובדמיונות שווא של קדושה ומלכות, שהם ואין בילתם בשליטתם על הרחוב ועל הציבור רח"ל, עד שבשגעונם אין להם 'מצב' כלל בעולם בין רוב היהודים היראים והשלמים, להשפיע ולקדש שום דבר בעולם. כבקדושת לוי פ' אחרי.

דהנה השם יתברך ברא מחיצות מחיצות וכל מלאך שנכנס לפנים ממחיצתו נשרף... וכן בישראל השם יתברך צמצם שכינתו במשה רבינו ע"ה וממשה לאהרן ומאהרן לבניו ומבניו לזקנים ומהם לנביאים ומהם לכל ישראל כמאמר חכמינו ז"ל כיצד סדר משנה כו', ובני אהרן רצו לעלות יותר מצמצום שלהם ולא שאלו את משה רבן ויקרבו עצמן לפני ה', שהם יקבלו מהשם יתברך ולא על ידי משה ומשה לאהרן ואהרן להם נתבטלו ממציאותן ונשרפו. והוא **הדין בכל ישראל ובכל דור ודור השם יתברך צמצם שכינתו לגדול הדור וממנו לתלמידיו ומהן לכל ישראל והמורה הלכה בפני רבו**, ורוצה לעלות ממדרגתו ומצמצום שלו ללמוד בעצמו ולהתקרב בעצמו להשם יתברך שלא על ידי המשכת הצינורים מרבם חייב מיתה.

ומשגעונות ודמיונות קדושה כאלו יוכל גם 'הקדוש בקדושתו' באמת, וכל שכן המדומה, לבוא לכל הגרוע והטמא עד התרת כל רע ועוון. כבמחשבות חרוץ אות א'.

וחטא אדם הראשון היה במחשבה... וזהו הדמיון שהכניס בו הנחש במה שאמר והייתם כאלקים וגו' כי זהו שורש של כל המחשבות של תוהו והבלים ודמיונות שבאדם לדמות עצמו שיהיה באיזה מעלה וענין שהוא למעלה ממנו ושאיין ראוי לה כל אחד כפי השגתו. ואדם הראשון שהיה בתכלית השלימות על דרך אני אמרתי אלקים אתם וגו' **הכנים בו דמיון שיהיה ממש כן**. ועל זה הוצרכה תורה להזהיר קדושים תהיו יכול כמוני תלמוד לומר וכו', כי כשהוא בתכלית המדרגה בקדושה עד שידמה למלאכי השרת, 'צריך עדיין לידע ש'הוא בכח הבחירה שבו אין היצר הרע מניחו לעולם כלל, ומסיתו שיוכל להתקדש כביכול כמוהו ממש, ומה יוכל להפילו מאגרא רמה לבירא עמיקתא חס ושלום. כמו שקרה להאיש {הנוצרי} ולשבתי צבי שם רשעים ירקב. על ידי ריבוי פרישותם גבר כח הדמיון שבהם לחשוב שיוכלו לדמות לעליון. ובא להם על ידי שחשבו עצמם תחילה קדושים... אין המחשבה נקיה לגמרי עדיין מדמיונות כל אחד כפי מדרגתו, והקדוש בקדושתו יוכל לטעות גם כן בדמיונות שונות שנחשבות למחשבת הבל ותוהו אשר נגרם גם למעשה דאין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא.

בענין אראה: והנה אלו היו עבודות יוהכ"פ שנתחדשו אחרי השבר של אסון נדב ואביהוא. היינו עבודת הקטורת שנצרכה בכדי להיכנס ביום הקדוש ביותר והאדם הקדוש ביותר אל המקום המחובר ביותר את הקב"ה. כניסה שנועדה לחבר את כל מעשי בני אל ה' אחת בשנה. כניסה אל מקום שאין בו כלל תפיסת אדם, וממילא שם בפנים גם לא שייכת שם שום תפילה הנובעת מתפיסת האדם את מצבו. כבסוד ישרים שם.

כי לפני ולפנים ששם היה מפורש הארת בלתי גבול לא היה יתכן כלל שיתפלל על שום דבר. כי מאחר ששם מאיר מפורש הארת בלתי גבול, א"כ איך יבקש דבר שהוא בגבול תפיסתו הנמוכה. אולי יפתח לו השי"ת אור ישר מבלי גבול אשר כל תפיסתו לא תהיה נחשב למאומה.

לכן נצרכה עבודת הקטורת והענין, שיצרו איזה לבוש כלשהו לאור הגדול בעת שהכהן הנכנס, שזהו הענין. כבקדושת לוי - פרשת יתרו.

דהנה השם יתברך מצמצם עצמו בהעולמות אמנם בים סוף שהיה שם שינוי הטבע ולא היה מתלבש אז בהעולמות וראו השם יתברך בלי שום לבוש ובמתן תורה התלבש השם יתברך עצמו כפי שיעור שהעולמות יהיה יכול לקיים... כדי שייבנו בני ישראל את התורה. וזהו אתה נגלית **בענין כבודך, פירוש בלבוש וצמצום אורו הגדול, כי ענין הוא בחינות חשכות מורה על צמצום אורו ומבאר למה הוצרך לזה על זה אמר על עם קדשך לדבר עמם, רצה לומר שהוצרך לדבר עמם שיוכלו אז להבין דבוריו הקדושים ודו"ק.**

ועמו שפירשו הצדיקים באהבת שלום ובנוע"א ובקדו"ל בפ' יתרו את הפסוק 'הנינו בא אליך בעב הענין', שבא הקב"ה במדרגה נמוכה אל הר סיני 'למען ישמע העם בדברי עמך'. וכמו שפירש שם בסו"י.

וזהו דכתיב **כי בענין אראה על הכפורת היינו שכל כמה שהמדרגה הנעלה ביותר הוא בכחה לעלות אל הארת בלי גבול כך היא מחויבת ביותר שיהיה לה מדה ומשקל, לבל ירבה מלקבל מואת הארה למען שלא יתבטל ח"ו תפיסתו לגמרי.** ואם ימעט ח"ו כחוט השערה ממה שצריך לקבל אזי יהיה נחשב עליו שהוא ממעט בעבודה. אלא שצריך לעמוד בזאת הנקודה במשקל ובמדה נכונה שלא ירבה ולא ימעט... וכל ההכנות שהיה להכה"ג קודם בואו אל הקדש הכל היה מסובב על זה הקוטב כי בענין אראה על הכפורת **שלא יגיע לו ח"ו התבטלות כשיגיע בתפיסתו לזאת הנקודה.**

יעמד ח"ו: לכן בכניסה נעלה זו שהוא חיבור כל ישראל אל הקב"ה - הקודש העליון שבמקדש, הוצרכה גם כפרה על טומאת מקדש וקדשיו, דהיינו על כניסה בטומאה אל המקדש, בקרבנות אהרן בעדו ובעד ביתו וגם לכל ישראל. והוצרכה גם עבודת השעיר לעזאזל על פי הגורל, דהיינו כמו שפירש הרמב"ן (ויקרא פרק טו פסוק ח) שהוא מתנה לסמא"ל מאת ה', שאין אנו מעורבים בו כלל אלא היא על פי הגורל.

ואין הכונה בשעיר המשתלח שיהיה קרבן מאתנו אליו חלילה, אבל שתהיה כונתנו לעשות רצון בוראנו שצונו כך. והמשל בזה, כמי שעשה סעודה לאדון וצוה האדון את האיש העושה הסעודה תן מנה אחת לעבדי פלוני, שאין העושה הסעודה נותן כלום לעבד ההוא ולא לכבודו יעשה עמו, רק הכל נתן לאדון והאדון נותן פרס לעבדו, ושומר זה מצוותו ועשה לכבוד האדון כל אשר צוהו, ואמנם האדון לחמלתו על בעל הסעודה רצה שיהיה כל עבדיו נהנין ממנה שיספר בשבחיו ולא בגנותו. וזה טעם הגורלות, כי אילו היה הכהן מקדיש אותם בפה לה' ולעזאזל, היה כעובד אליו ונודר לשמו, אבל היה מעמיד אותם לפני ה' פתח אהל מועד, כי שניהם מתנה לה' והוא נתן מהם לעבדו החלק אשר יבא לו מאת השם, הוא הפיל להם גורל וידו חלק להם, כענין שנאמר בחיק יוטל את הגורל ומה' כל משפטו וגם אחרי הגורל היה מעמידו לפני ה' לומר שהוא שלו ואין אנחנו מכוונים בשילוחו אלא לרצון לשם, כמו שאמר יעמד חי לפני ה' לכפר עליו לשלח אותו וגו', ולכך לא נשחוט אותו אנחנו כלל:

והיא כעין העניינים והמעשים הרעים שיש ביהודים, שאין תפילה עוזרת ומועילה להם, והם לא ישתנו מחמת גורלם ומקומם הנמוך שברצון ה', ואעפ"כ צריך הכהן הגדול להתחבר גם אל אותם היהודים בעלי אותם מעשים רעים, לקבל אותם כמו שהם ולחברם שיהיו מקושרים להקב"ה בכוח מצוותיהם ומעשיהם הטובים, אף שהם גורמים לו לכהן עצמו ירידה ממדרגתו. וגם השעיר לעזאזל הזה 'יעמד חי לפני ה', וזה הכפרה על אותם מעשים. וכמו שפי' בנועם אלימלך פרשת אחרי.

ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת פירוש על ידי שיתחבר עצמו עם בני אדם יזכה לב' מדרגות ושעירים לשון חשיבות כמו שמצינו וישלח ב' גדיי עזים. לחטאת, רוצה לומר בשביל החטאת והחסרון הבלתי אפשרי לצדיק זולתו שאי אפשר שיהיה כל תפלתו זכה וצלולה מכל סיג ופסולת מחשבה זרה והוא מחמת ב' סיבות. האחת מחמת שאדם אחר עושה איזה חטא חלילה מזה נמשך שיבא איזה הרעור לצדיק בתפלתו כדי שיעלה אותו הדבר לכפר עליו וסיבה הב' כי כל זמן שאנחנו בגלות המר צריך ליתן ניקה לסטרא אחרא כדי שיהיה להם חיות קצת עד שיבא משיח צדקינו ויעביר ממשלת זדון מן הארץ. וזה רמז והשעיר אשר עליו הגורל לד' דהיינו החלק שעולה לה' ועשהו חטאת רוצה לומר שנעשה ביה חסרון מחמת הסיבה הנ"ל והשעיר אשר עלה עליו כו' דהיינו החלק המחשבה זרה הוא למען יעמד חי פירוש כנ"ל להעמיד חס"א שיהיה להם חיות קצת, ועל הסיבה הב' לכפר עליו כנ"ל והשם הטוב יכפר בעדנו ויצמיח קרן ישועה במהרה בימינו אמן סלה.

'עיקר השראת השכינה': ותכלית עבודת הכהן גדול להביא השראת השכינה במקדש ובישראל היא לא ב'להיות מופרש ומובדל מישראל להיות בעצמו שלא לעסוק עמהם', אלא היא צריכה להיות לחבר את כולם להקב"ה, 'להנהיג את העולם ועוסק עם כל אחד ואחד לקרב אותו לעבודת הבורא ברוך הוא כל אחד ואחד לפי מדרגתו'. וזו 'עיקר השראת השכינה', שירדה למקדש בעבודת אהרן הכהן. כבקדושת לוי - פרשת שמיני.

והנה העיקר למדרגה של כהן גדול {הוא} שכיפר על כל ישראל. {כ"י} היה צריך להיות במדרגה יותר מכל ישראל, לכן היה מכפר על כל ישראל. והנה עיקר השראת השכינה על האדם הוא כשמנהיג את העולם ועוסק עם כל אחד ואחד לקרב אותו לעבודת הבורא ברוך הוא כל אחד ואחד לפי מדרגתו, אז בזכותא דרבים שעוסק עמם שמא יחזרו בתשובה השם יתברך משרה שכינתו עמנו. והנה זה הצדיק שאינו מקרב כל כך לעסוק עם כל אחד לקרב אל הבורא רק מחזיק לעצמו אזי אין השכינה שורה עליו כל כך, כי ליכא זכותא דציבורא. ולזה כוון הכתוב... ואחר כך ויבא משה ואהרן אל אוהל מועד ויצאו, כלומר ממדרגתם שהיו עד עכשיו שלא להיות פרוש ומובדל מן הציבור רק לעסוק עמהם כאשר היה בתחילה ויברכם וירא כבוד ה' אל כל העם, והתחיל גם עליהם לשרות שכינתו כבראשונה מחמת שהיו עוסקים עם הציבור והיה בזכותא דציבורא להשרות שכינתו עליהם יותר מאם היה פורשין מן הציבור אמן כן יהי רצון.